

Előfizetési feltételek:  
helyben házhoz hord-  
va vagy vidékre postán  
küldve  
Egész évre 6 frt — kr  
Fél évre 3 frt — kr  
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:  
□ centiméterenként 3  
kr. Kereskedők és gyá-  
rosok külön árkedvez-  
ményben részesülnek.  
Helyegdíj 30 kr.

Nyilttár sora 20 kr.

# KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:  
Nagyenyedi Könyv-  
nyomda és Papíráru-  
gyár Részvénytársaság  
Főter 38. szám alatt,  
bova egy a lap szelle-  
mi részét illető köz-  
lemények, mint az  
előfizetések és  
hirdetések bér-  
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-  
nak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

## A király itthon.

(Sz. N.) A pozsonyi ünnepélyekről, melyek Mária Terézia, Magyarország nagy királynéja emlékének és dicsőségének voltak szentelve, és az emlékszó-  
bortól, melyet a hű magyarok kegyele-  
temmel a fekkölt uralkodónőnek, — ma-  
gyar székes fővárosában időzik királyunk,  
hogy itt hasznos megoldáshoz vigye a  
függő helypolitikai kérdéseket.

A pozsonyi emlékszóbor talapzatán  
érez sorokban olvasta a király, mint  
érez a magyar nemzet királyai iránt és  
a „vitam et sanguinem“ szavak, melyek  
ott a magyar nemzet áldozatkész-  
ségét bizonyítják. Budapesten minden szív-  
hangzanak a király elé s örök jel-  
gévé teszik a lovagias nemzetnek, hogy  
életét és véréit áldozza királyának.

Azóta, hogy a király utóljára tartó-  
zkodott magyar székvárosában, a legna-  
gyobb politikai fontossággal bíró esemé-  
nyek történtek, de történt egy olyan is,  
amely sötét felhőket varázsolt felséges  
urunk homlokára: a parisi katasztrófa,  
melynek legelőkelőbb áldozata szeretett ki-  
rálynénk testvére, az alenconi hercegné  
lett. A király gyászában osztozott az  
egész nemzet, amint osztozott előbb a

fényes fogadtatásban, melyben királyunk  
Pétervárott részesült, amikor is a magas  
vendég nemcsak hű alattvalói, hanem  
egész Európa számára, biztosította az  
oly forrón óhajtott békét.

De azóta egy második, igen nagy  
politikai fontossággal bíró kérdés is új  
stádiumában igen komolylyá tette a hely-  
zetet. A monarchia két állama gazda-  
sági kiegyezésének kérdése ez, melyet  
minden körülmények közt okvetlen meg-  
kell oldani. A két államnak egymáshoz  
való viszonyait nem szabad gazdasági  
kétfelől-osztottságnak megzavarania, lazává  
tennie, mert amellet mind a két állam  
és maga a monarchia nagy hatalmi állasa  
tetemes károkat szenvedne. Nem meg-  
lazítani kell ezt az államszövetséget és  
a dualizmust egyáltalán, hanem meg-  
erősíteni és ez a megerősítés csak a  
kölesönös elismerés, a kölesönös mel-  
tánylás alapján érhető el.

A ezél, melyre Ő Felsége törekszik,  
felséges és népeket boldogító. Magyar-  
ország a király akezióját áldozatkészen  
támogatja és mint mindig, most is esal-  
hatatlan bizonyítékát szolgáltatva annak,  
hogy a királyhoz való hűségéből és lo-  
jalitásából kész nehéz anyagi áldozatokat  
hozni, hogy az alkotmányos királya által

ápolat eszmének szolgáljon, azt a maga  
részéről erejéhez képest lehetővé tegye.

De itt is vannak bizonyos határok,  
melyeket túllépni nem szabad, mert  
azokat túllépni nem lehet. Tovább, mint  
e határ, nem terjed a királyi kívánság,  
de a nemzet áldozata sem terjed tovább.  
És ez a lehetőség hatara. Magyarország  
áldozatkésztsége megszűnik ott, ahol az  
igazságtalanság kezdődik, amely egy  
ausztriai vad agitáció segélyével Ma-  
gyarország anyagi romlását és erkölcsi  
öngyilkosságát diktálja. Magyarország  
áldozatkésztsége megszűnik ott, ahol a  
másik fél alaptalan és igazságtalan kö-  
veteléseket emel, melyeket semmi más  
nem támogat és indokol, mint csupán  
az agitátorok és demagogok düh-üvöl-  
tése. A magyar nemzet áldozatkésztsége  
megszűnik ott, ahol azzal visszaélni  
akarnak és ahol az, mint egyoldalú ál-  
dozat, a saját érdekeket sérti és csuffá  
teszi, hogy a másik fél érdekét mérté-  
ken túl támogassa s védje és oly ter-  
hket sózson a nyakunkra, melyek meg-  
nyugvás és elismerés helyett a másik  
szerződő fél gunyolódását és guymo-  
solyát hozzák számunkra.

E határig megy Bánffy miniszterel-  
nök és vele a szabadelvű part a közös

## TÁRCSA.

### Emlékkönyvbe.

A nő szerelme csalfa és tünekény,  
Mint a csaloka lenge delibab:  
Vagy mint a lepke, mely a verőfényen  
Egyik virágról másra száll . . . odabb.

Mig inda karja vallad köré fűzve,  
Mig csokkal zárja le ajkad, szemed:  
Addig szeret forrón, hévvel, epedve,  
De aztán . . . aztán könnyen elfeled.

Nem így az ifju! O nem így könnyelmű,  
És szerelemre is kesere gyül.  
De hogyha egyszer szíve már a másé,  
Szeret epedve, változatlanul.

Az ifju szíve titkos rejtekeben  
Csak egy leányka képét orzi meg,  
És azt imádja istennőjekepen,  
S a látására hevül és remeg.

A nő szerelme egy szeszélyes bolygó,  
Mely mostan itt, majd amott tündököl.  
Az ifju lang-sugarhoz hasonló,  
Melynek tüze hevít, epeszt, megöl.

Z. Szász Gerő.

### Mária Terézia emlékszóbor.

Irtá: Prém József.

Ott áll Pozsonyban leleplezve Fadrusz Ja-  
nos nagy alkotása. Millemiumi emlék ez is,  
melynek létrejötté oly érdekes, hogy el kell  
mondanom. Két év előtt mint pozsonyi lakos-  
nak alkalmam volt betekinteni a külszázak  
közé. Rendkívül tanulságos dolgok figyelhetők  
meg.

Pozsonynak sokáig egyik nevezetessége  
volt a koronázó domb, melyre a Habsburg-  
ház királyai fellovagoltak, hogy kardjukkal  
a világ negy irányra felé suhítsanak. Ez a  
domb, ekesen faragott kökerítése és más  
architektonikus részei által, nemcsak histo-  
riai nevezetességt, hanem művészi becsű  
emlékké vált.

Évek előtt ezt az építészeti alkotást lebom-  
tották: a stilszerűen faragott köveket egy  
ügyvéd vette meg, aki nyaralónak kertjét  
díszítette vele. Ketteu gyönyörködtünk a  
művészi oszlopokban, a szerencsés tulajdo-  
nos és jó magam, aki iroszobám ablakából  
a régi dicsőség e maradványain merenghet-  
tem, ha idő és kedvem volt rá.

A többi kövek a malomligetben elszórva  
hevernek s a fáradt napszamosoknak szol-  
gálnak nyáron eléggé hűs ülőhelyül. Ami  
pedig a széles haza valamennyi vármegyé-

jéből nagy buzgalommal összehordott edes  
anyai földet illeti: azt a tot és nemet mun-  
kasok kapai és asói igen kevés respektus-  
sal széthányták, hogy a közeli szemégtödrök  
ne asítsanak a járó-kelökre.

A város végre köteletségének ismerte,  
hogy a dicsőséges multtal dicsékvő hely  
alaposan rehabilitáltassék. És elhatározták,  
hogy ismét valami koronázó emléket állita-  
nak a csinos tere. Külön bizottság tanács-  
kozott s ennek nevében Batka János városi  
levéltáros egész memorándumot dolgozott  
ki, melyben a létesítendő emlékmű tervé-  
ről kész receptet nyújtott a vállalkozó szob-  
rásznak.

Ha Magyarország politikai története 1527-  
től 1845-ig, tehát háromszázhuszonnégy éven  
át főleg Pozsonyban zajlott le: akkor a szét-  
hordott koronázó domb volt az, melyen e  
hosszu idő alatt egy-egy király ünnepies  
felavatása megszentelést nyert. A memorán-  
dum azért az összes Habsburg-házból származott és Pozsonyban koronázott királyok-  
nak kívánt volna közös emléket állítani a  
nevezetes helyen . . .

Szinte látom magam előtt a papíron meg-  
komponált szoboresoportot. Magas talpzonat  
ágaskodó oroszlán jelképezte volna a nem-  
zetet, amint a korona és jogar felé int. A

költségekhez való hozzájárulásunk emelésében. Ezt a határt pontosan megjelölik és meghatározzák azok az előnyök, azok az anyagi előnyök, melyeket Magyarország más téren viv ki az Ausztriával való egyezségben. A fogyasztási adók igazságos beszédese és egyéb anyagi előnyök és vivmányok megjelölik annak az összegnek a magasságát, melyet Magyarország a monarchia nagyhatalmi állásának hozni akar és tud. És a lehetőségnek ezt a határát akarja a király megismerni, aki elismeri a nemzet áldozatát és nem egyeznik belé oly fizetés-teljesítésbe, amely ellenkező az ő nagy igazságosságával és Magyarország vitalis érdekével.

A király meg fogja hallgatni a nemzet vezéreit, meg magát a nemzetet mindenütt ugyanezt a hódolatteljes választ fogja kapni. Magyarország kész a dualizmusnak és a nagyhatalmi állásnak meghozni azokat az anyagi áldozatokat, melyeket tőle igazság szerint várni lehet; de Ausztriának el kell állni a túlzott igényektől és nem szabad visszahúzni Magyarország áldozatkésztségével.

#### A nemzetiségi sajtóból.

(B. H.) A „Liga Romana” című lap, mely a kultur-liga hivatalos közlönyének tekinthető egyik utolsó számában statisztikai adatokban tünteti föl, hogy a liga az utóbbi időkben mennyire szerteábrándult. Az utolsó év folyamán 31 fiók oszlott föl, a fennmaradt 17 közül is 11 a napokban küldötte be számadásaival együtt a rendelkezésre álló pénzüsségeket, előjeleül annak, hogy nemsokára ok is be fogják a közönség nagy részvételése miatt adni a kulesot. Jólformán meg csak 6 olyan fiók

maradt, amely nemi tevékenységet fejt ki. Ehhez járul még az is, hogy a központban az év elején elismított ellentétek újra jelentkezni kezdtek.

Az ellentétek újabb kitörésének oka és alkalmá kapcsolatos a pünkösdkor tartandó közgyűlés előkészületeivel. A régi liga hívei, akik egytől egyig Sturza emberei, azt akarják, hogy a liga, tekintettel a zavaros külügyi helyzetre, tartózkodjék minden zajosabb akcióztól. A konzervatív párt emberei a flevaisták társaságában mindenképpen akciózt akarnak — természetesen csak azért, hogy a kormányt ezzel nehézséget okozzanak. A tanulósg ama tagjaiban, kik a kormánytól sem stipendiumot, sem hivatalos alkalmazást nem kaptak, kitudó és lármás szövetségük van. Ezek minden áron akciózt akarnak indítani a következő-gyűlésen.

Az akcióz tárgya és cselja a liga ellenzéki tagjainak felfogása szerint a következő lenne: A nagy gyűlés egy határozatot hozna, melyben kimondaná, hogy a liga a kormány és a különböző partok irányadó tényezői kötelességének tartja, hogy az erdélyi románsg ügyét az eddiginél jobban felkarolják s e célból szövetkezzenek a bécsi magyar-ellenes föderalista körökkel, hogy ily módon kiereszkölhassak Erdély autonómiáját és a román nemzetnek, mint nemzetnek, a magyar nemzettel való teljes egyenjogúságát. Az alkalom most a legkedvezőbb, mert a szentpétervári fejedelmi látogatás alkalmával Oroszország a megegyezés fejében bizonyára engedelményeket kötött ki az osztrák-magyar monarchia nemzetiségi számára.

E nezetüket közelebbről egy bizalmas értekezleten elő is adták. Urechia azonban, hivatkozva eddigi tapasztalásaira, óva intette attól, hogy a liga tagjai magukat valami vérmes reménykedésnek adják. Nezeté szerint a bécsi föderalisták győzelme meg nem bevezett tény, s még ha az volna is, akkor sincs semmi biztosíték arra vonatkozóan, hogy ez irány Magyarországban is

érvényesülhessen. Ami a Szent-Pétervárot történt dolgokat illeti, azokat egyáltalán nem lehet készpénznek venni, mert hiszen terjesztői kivétel nélkül orosz ügynökök.

Még érdekesebb nyilatkozatot tett egy macedóniai tanuló, aki nyíltan és határozottan kijelentette, hogy az osztrák-magyar monarchia jelenlegi alakjában és szervezeteiben való fennmaradása épp oly biztosítéka a macedóniai románai elem fennmaradásának és fejlődésének, mint a török birodalomé. A macedóniai románsg saját jól fölfogott érdekeiben perhorreszkál minden olyan akciózt, melynek éle az osztrák-magyar monarchia jelenlegi szerkezete ellen van irányozva.

Érdekes, hogy a nemzetiségi kérdés és a liga közös csödjé miatt mind sürűbbek lesznek Karoly király ellen a szemrehányások. Azt mondják, hogy Sturza a magyarországi román kérdésben csak olyan eszköze Karoly királynak, amilyenek voltak Take Jonescu és Lahovary a macedóniai román kérdésben. E kérdéseket időről-időre Karoly király rautja elé és ranczigálja egy idegen, a román nép előtt teljesen érthetetlen politika érdekében, és az egészek nincs egyéb pozitív eredménye, mint az, hogy egy néhány hivatásszerű agitátor belőle el és esetleg megvagyonosodik, a hiszekegyebb magyarországi románok pedig teves és csalóka illúziókban ringatózva, meggondolatlan tettekre ragadtatták magukat.

#### Abrudbánya város tisztujtása.

A képviseletnek május 13-án történt újralakítása után folyó hó 15-én, szombaton, folyt le Abrudbánya rendezett tanácsu város tisztujtása. A tisztujtó széken a vármegye alispánjának helyetteseként Gáspár János vármegyei főjegyző elhökölt, ki is szombaton reggel a közgyűlést megnyitván, a képviselőtestületet a kijelölő választmány kiküldetésére hívta föl. A kijelölő választmány Molnár Albert, Képes László, dr. Lukács Antal és Zanathy Gábor képviseleti tagokból

talapzatot koröskorül az uralkodók és uralkodonók domborművü kepmasai díszítettek volna, kezdve Miksa királyal és nejevel, akiket 1563-ban koronaztak meg és vegezve V. Ferdinánd királyal, akinek fejere 1830-ban tettek itt Szent Istvan koronáját.

A különös memorándum írója első sorban Tilgner Viktor, nemrég elhunyt hazánkfiara gondolt, aki Pozsonyban született s akinek a „kepmás” főereje volt. A bizottság vakon helyeselte a kidolgozott tervet, melyen a nagyon is esches oroszian játszottá volna a főszerepet, és fel is szölitotta a Bécsben lakott mestert, hogy a Hummel-emlek után már most Pozsony második emlékszobrát is ő készítse. De Tilgner Viktor, akinek tan életében most adtak át először művészeti „receptet”, méltán mondhatta, hogy ő nem „patyikus” és semmifele plasztikai kotyvasztásra nem hajlandó... Szóval: nem vállalkozott.

Nagy szerencse volt ez rá, de Pozsonyra, sőt a hazai szobrászatra néve is.

E közben Fadrusz János, aki szintén Pozsony szölitötte, nemrég Tilgner tanítványa is volt: hirtelen feltűnt a nagy díjjal jutalmazott Krisztus-szoborral. Hamarosan ő hozzá fordult a pozsonyi bizottság s a fiatal művész egész lélekkel hozzáfogott ambiciözus munkájához.

Senmi sem mutatja oly meggyözöen Fad-

rusz önállóságát, mint az, hogy a memorándum jó tanácsait a sutba vetette. Képmások sorozata, allegorikus állatkirály hódolása helyett oly fontos, könnyen érthető és hatásos történeti mozzanatot választott, melynek föltüntetése által egy egész korszakot s egy nagy állami akciózt kívánt szemünk elé állítani.

Pozsony városa fenykorat Mária Terézia révén érte el, kinek uralkodása alatt a városban oly zajos udvari élet folyt. Viszont a királyasszonyra és családjára alig volt nevezetesebb esemény, mint amelyet a „Vitam et sanguinem” jelenete fejezett ki. A művész ezt a momentumot akarta a millennium alkalmára megörökíteni. A külellenségei által szorongatott Mária Terézia megjelenik ölbeli fiával a Pozsonyban összegyűlt országnagyok előtt, kik életüket és vérüket ajánlják föl védelmére.

Alig képzelhető halásabb, mozgalmasabb jelenet — de csak dombormű számára. Hogy igazán plasztikai hatású emléket készíthessen: inkább a híres jelenet következményét igyekezett bemutatni Fadrusz János. A magyarok már leverték az ellenséget s a királyné gyöztesen, hívei által támogatva megjelenik az országban, hogy megmentői ragaszkodását halás szemmel nézze.

Egy utasítást mégis követnie kellett a művésznek. A szoborbizottság oly emléket

kíván, mely Pozsony városának a nemzethez s a királyi házhoz való hűségét fejezze ki. A jelenet, melyet a szoboresoport mutat, valami magaslaton látszik lefolyni. Mária Terézia hatalmas paripán ülve szétnéz. A királyi asszony ifjan, szépsége virágjában, a gyözelmek hatása alatt boldogan, önerzetesen jelenik itt meg. Fején a korona, jobb kezében a kormánybot, baljával lova kantárszarát tartja. Ruhájának uszálya hosszan folyik alá a pariparól. A nő nyereg által követelt sajátos draperia rendkívüli nehezségeket támasztott s valóságos művészeti csoda, mily könnyen és sikeresen legyözte azt a fiatal mester. Már maga az invenczió, hogy lóháton mutasson be női alakot: a lehető legmerészebb ebben a lovas-szobroktól felő korszakban, amikor a közönség is kételkedve néz egy-egy ily plasztikai vakmerőség elé.

A paripa mintázása igazán bravuros. Az udvari istálló egy pompás teliver spanyol ménjét kapta Fadrusz modell gyanánt. A nemes állat meghajlott széles nyakával, ekesen befont hosszú sörényével, bozontos farkával, hatalmas idomaival, melyek az életteljes mozdulat által minden oldalról előnyösen tűnnek föl; valóban méltó arra, hogy oly deli, hódító fejedelemasszonyt hordjon. A talaj, melyen a paripa az erős fekezés által megállapodni kénytelen: bozóttal be-

orvosa mondott el egy római újságírónak. Azzal kezdte az orvos, hogy Umberto, dacára éveit meglehetősen számának, nagyon egészséges és friss ember, aki, ha kedve tartja, úgy öntözi a virágait, mintha a kertészetben kívül soha más mesterséget nem üzött volna. Egyszer megjárta kertészkedésével: olyan nagyfokú lázat kapott, hogy csak úgy reszketett belé. Persze rögtön hívták az orvost, aki megvizsgálván a beteget, porokat irt neki és meghagyta, hogy azokat okvetlenül vegye be. Az uralkodó egy szót sem szolt és az orvos eltávozott. Másnap, mikor az orvos a király látogatására ment, ott találta az uralkodót a kályha mellett, vigau, mosolyogva, a ház legkisebb nyoma nélkül. A doktor meghajította magát és kérdezte:

— Felség, használtak a porok?  
— Oh hogyné, hogyné...  
— Megengedi felség, hogy a pulzusát megtapogassam?

— Nekem? Fölösleges. Tapogassa meg annak, aki beteg.

Az orvos csodálkozva nézett Umberto-ra, aki pompás jókedvvel kötődött tovább:

— Igen, igen, azét, aki beteg.  
— De felség... hisz ön beteg.  
— Én? Beteg a kályha.

— ?

— Igen is, az. Ahelyett, hogy én vettem volna be a porokat, a kályhának adtam őket.

— És?

— Azóta rosszul ég... Nyilván beteg lett tőlük.

Az orvos zavarba jött, de az uralkodó csakhamar kimentette egy barátságos kézszorítással és megbizceztvén ősz fejet, elismerését fejezte ki buzgó működéséért.

Ad vocem ősz fej: erről szol az orvos másik anekdotája. Az olasz királyné tudhílik nagyon haragszik, hogy Umberto haja hófehér és mégsem akar hajfestőt használni. Egyszer a királyné elhatározta, hogy véget vet boszusága okának. Parishól egy üveg hajfesteket hozatott, mely egyszeri használat után koromfeketévé változtatja az ember haját. Umberto elfogadta az ajándékot és úgy tett, mintha használni akarná, minek a királyné roppant megörült. Öröme másnap azonban nagy szomorúságra vált: fehér ölebecskéje koromfeketén ugrándozott eléje.

— Szent ég, szolt ketsegesbe, mi lette a kutyámat?

— Valaki befőstötte, magyarázta egyik udvarhölgy.

— Istenem, istenem, de hogy el van csufitva!

— El van csufitva? — szolt Umberto, aki ebben a pillanatban lépett a királyné szobájába.

— De még hogy! Rá sem lehet nézni. Ki fogom dobni az utcára.

Umberto elmosolyodott.

— Lásd, így tennel velem is, ha feketére festeném a hajamat. Mivel nem akarom, hogy így járjak, a hajfestésből nem lesz semmi.

Ezóta a királyné nem bántotta férjét galambösz feje miatt.

## Közgazdaság.

### Hogy védekezzünk a répa betegségei és ellenségei ellen?

Kultúrnövényeink között alig van egykettő, mely oly mértékben legyen kitéve a különböző betegségeknek, állati és növényi élősködők által előidézhető károknak, mint a

répa. Kiterjedt répatermelést üző vidékeken néha oly mérvű a károsítás, hogy egyes gazdaságok kénytelenek a répa termelésével felhagyni.

A legtöbb gazda nem ismervén ama védekezési módokat, melyek igénybevétele a károsítások ha nem is teljesen elenyészthetők, de legalább csökkenthetők. Nem tartom érdektelennek a következőkben felsorolni a répa ellenségeit, betegségeit s az ellenük alkalmazható védekezési módokat.

A gyakorlat eléggé igazolja, hogy a répa leginkább akkor van a kipusztulás veszélyének kitéve, ha termelése egy és ugyanazon helyen, jobban mondva egy és ugyanazon talajon firszirozatik. Ez okból a károsítások csökkentése céljából a répatermelő gazdának oda kell törekedni, hogy a vetésforgó megálapításánál a répat répa után, s oly növények után, melyeken a répa ellenségei szintén elősködnek, időelőtt ne helyezze, hanem legalább is négy év lefolyása után.

Ez az első lépés, a melylyel a bajnak elejét lehet venni.

Miután pedig egyes növényi betegségek és ellenségek által előidézhető kártételek — mint azt alább emliteni fogom — részint a talajnak okszerű megmunkálása, részint a trágyázás helyes keresztülvitele, illetve egyes trágyaként ható anyagok alkalmas megválasztása által csökkenthető, e műveletekben szintén bírnunk oly faktoral, amelyet figyelmen kívül hagyni nem lehet.

A répa ellenségei közül nálunk leginkább a földi bolha, a drót-fereg, a cserebogár álcája, a vetési bagolylepke hernyója, az ormányos bogár s a pajzsos bogár álcája szokott fellepni; egy félelmetes ellensége ezenkívül az u. n. répa-nematod, tudományos nyelven Heterodera Schachtii, mely főképp Németország répatermelő gazdait károsítja érzékenyen.

A földi bolha, a feketés színű fénylő kis rovar, részint mint ilyen, részint apró álcája által okoz károkat. Védekezzünk ellene oly módon, hogy körülbelül egy héttel a répavetés befejezése után a sorközökben ritkasan újra vetünk, mely esetben a bolhák a második vetés leveleire mennek át s így az első vetés elegendően megerősödhet. Egy további védekezési mód a répa-földeknek hamu- és gipsz-keverékkel való meghintése.

A sárgaszínű lapos fejű, gyűrűsen tagolt testű drótférget, mely részint az elvetett magot pusztítja, részint a gyökereket rágja, erős hengerezés által pusztíthatjuk el.

A répa gyökét rágó s néha tömegesen fellepő cserebogár álcájától szántások alkalmával szabadulhatunk meg oly módon, hogy azokat az eke után felszedjük; vagy még helyesebben, az álcza elszaporodásának elejét veendő, magát a cserebogarat szedjük össze.

A barnás színű, hátán szalagszerű keskeny csikkal bíró, 5 centiméter hosszú vetési bagoly-lepke hernyója a gyökereket pusztítja. A földben kitelel, tavasszal behalózza magát s májusban mint lepke, tojásait a répa leveleire rakja. A védekezési mód a hernyók összeszedésében nyilvánul.

Az apró, alig néhány mm. nagyságu ormányos bogár több fajtát kizárólag öszszegyűjtéssel lehet elpusztítani.

A pajzsos bogár sárgászürke színű álcája ott szokott kárt tenni, hol a répa között a libatopp-félékhez tartozó gyomok,

pl. a paraj, a libatopp nagy mennyiségben fordulnak elő. Leghelyesebb tehát ellene a gyomok kiirtásával védekezni.

A répa nematod lárvája a répa gyökerebe fészkei magát s a zsenge növényt csakhamar kikelése után sauyargatja, s kezdetben csak a répa levelei sárgulnak majd az egész növény fonyadásnak indul, míg végre elpusztul. Ez a nematod az, mely a közéletben a répauntságnak nevezett betegséget idézi elő, s melynek voltaképpeni okát a talaj kimerültségében keressük. Legjobban védekezzünk ellene az u. n. forgónövény vetéssel, vagy is azzal, hogy ott, ahol nagy mértékben lépnek fel, tavaszi repcét vetünk el, amelyet ha gyökereire a nematodok lerakódnak, kihuzgáljuk s összegyűjtve mésszel keverve kompozttá alakítunk. Tanácsos lesz ily répa-nematodos helyen néhány évig repát, repcét, zabot s oly növényeket, melyeken a nematod szívesen elősködik, nem termelni.

A növényi paraziták közül a szívrot-hadast előidéző Peronospora Schachtii, a répa-rozsda és a gyökér-vész (Rhizoctonia violacea) okoznak károkat.

Szívrot-hadásnál a levelek alsó részén láthatók a sűrűs színű gombák, melyek eleinte a szívleveleket, majd lehullva a répafejeket teszik tönkre. A gombaktól ellepett levelek eltávolításával a betegség tovaterjedését megakadályozhatjuk.

A répa-rozsda, mely szintén a leveleket támadja meg, elterjedésében szintén a levélszedéssel gátolható meg.

A gyökér-vész, mely főképp tulnedves talajon szokott előfordulni, s melynek egy neme: a Rhizoctonia medicaginis néha a luczernát, egy más neme pedig: a Rhizoctonia solani a burgonyát pusztítja, a répa gyökereken jelentkezik lila, vagy barna foltok alakjában, melynek következtében a répa elrothad. A talaj tulnedvességének az elvezetése, s azon növényeknek, melyeken elősködik, a vetésforgóban megfelelő elhelyezése által védekezzünk ellene.

Garlóczy Géza,  
gazdasági int. tanár.

## C s a r n o k.

### A Laczházy-kastély.

— Irta. Molnár Gyula. —

MÁSODIK RÉSZ.

II.

(Folytatás)

Ebben a pillanatban jelent meg a magyar hercegi pár. Divernois báróné előkézen fogadta őket és az előre elkészített ülőhelyeikre vezette, hová az egész társaság szeméremű kíváncsiság hatása alatt merően fordult, mintegy ostrom alá véve az ujon jötteket.

A herceg különösen jól nézett ki drago-nyos-ezrede uniformisában, míg neje világos, halvány lilaszínű és alengoni csipkével díszített ékszer nélküli ruhájában olyan volt, mint egy halvány lilium. Arca halványsága mellett is érdekes volt, beesett, kissé fénytelen szemével. Alakja megfogyott, de testtartása oly fenséges és bámulatra méltó volt, hogy az első benyomásnál legott lebilincselte a nézőt.

Egész fesztelenül, a legkisebb csodálkozás nélkül hallgatta a hangverseny egyik legérdekesebb pontját, mely egy gróf-kisasszony éneke volt, melyet egyik ismert nevű művésznő diskretil kísért.

jékban, hanem a zeneszerzés terén is szép jövőt jósolunk neki. Miután egy derek maece-nasunk ez estére egy igen jó pianinót volt szíves a karmester rendelkezésére bocsá-tani, a szép énekrészek kellően ervénye-sültek is.

Váradyné, a második jutalmazót, ene-kes szerepet adott. Hangja nem alkalmas énekes szerepekre, de mert ezt csak kísér-letnek számítjuk be, nem rójuk meg ezért, annál kevésbbe, mert játéka jó és kedves volt, és mert mint naiva, amugy is kedven-ze a közönségnek, maradjon meg ezen sze-repkörnél. A törekvő, fiatal és tehetséges jutalmazottak sokkal nagyobb pártolást ér-demeltek volna a közönség részéről, mint amilyenben részesültek. Váradyné külön-ben a sok taps mellett egy igen szép csok-rot is kapott.

Brilliansan énekelt ez este Bándi Róza; különösen egy szép keringővel ért el zajos hatást.

Szalóczy Irén ma egészen hangjánál volt, és csak most tűnt ki igazán, hogy kitűnő játéka mellett igen szép hanggal is rendelkezik. Karolyiné, Szébeni, Krasznai, Deréki a tőlük megszokott jó alakítást nyújtottak.

### Levelezés.

Maros-Ujvár, 1897. május 18-án.

A marosujvári ev. ref. egyház templom-építésre készül. Az államkincstár e czelra alkalmas templomhelyet és 1500 frt segélyt adott. Egyházközségünk szegény; ez össze-gen felül csupán 2500 frtnyi értékű anyag-gal rendelkezik. Még 4-6000 ezer forint szükséges tovább már nem halasztható czél-jának megvalósítására.

A protestáns egyház elő kövekben rejő erejében van reménységünk, midőn a temp-lom-építés nagy munkájára vetők kezün-ket. A gyűjtésre az engedélyt az egyház-község, egyházmegye előjáróságától és a főtiszteletű püspök irtól megayerve, fel fog-juk kéretni ez év folytán az egyházközség tagjait és ismerőseinket.

Az ügy élén melt. br. Kemény Endre orsz. gyűlési képviselő, gr. Teleki Ádám nagybirtokos patronus, Fritcz Pál bányatanácsos főgondnok és az egyház lelkesze-állanak. Gróf Teleki Ádám a főrangok kö-rében szép eredménnyel kezdette meg a gyűjtést. Társadalmilag is teszünk, amit te-hetünk. Az első lépés arról tanuskodik, hogy a szeretet Istenének házára adakozni fog nemzeti és felekezeti különbség nélkül min-den ismerősünk.

E hó 15-én rendeztük a templomepítés javára az első mulatságot, s azon a rossz idő, szakadó eső dacára megjelent a m.-ujvári közönség java része s még vidékről is töb-ben. A négyeseket ötven pár tánczolta, az összejevetelt felemelő jó kedv fűszerezte.

Összesen 199 frt volt a bevétel, miből kiadás vala 72 frt 82 kr, s így a tiszta haszon 126 frt 15 kr, mely összeg takarékpenztárba helyeztetett.

Ez eredményt az 50 kros belépő jegyek mellett a számos felülfizetés és öt értékes tárgy kisorsolásából bevett 26 frt tette elérhetővé. Nyilvános nyugtázás és hálás kö-zönetünk jeléül alább közöljük a felülfi-zetéseket. Felülfizettek: Br. Kemény Endre 29 frt 50 kr, Fritcz Pál 4 frt 50 kr, (ugyan ő nagysága egy más alkalommal 5 frt, László József gyógyszerész 2 frt, mi azon-ban a gyűjtőkönyvbe lesz beírva annak ide-

jén) Bartos Ferencz (Hári) 2 frt, Lefkovicz Mór (Torda) 1 frt. N. N. 50, Thomás József 2 frt, gr. Teleki Ádám 10 frt, Janesó Lajos 2 frt, Orosz Virgil 1 frt, Boér György 1 frt. Mán József (Budapest) 1 frt, Áros Gábor 2 frt, Török Ferencz 50 kr, Geisler Miklós 50 kr, dr. Bikfalvi Károly 1 frt, Frigyes Károly 1 frt, Naftali József 1 frt, Boér Ferencz és neje 1 frt, Cicimarra Richárd 4 frt, Veinczel 50 kr, olvashatlan név 1 frt 50 kr, N. N. 1 frt, Smelczér 50 kr, Mendel Izidor 50 kr, Felix Károly 6 frt, Viedeman 1 frt, Salamon Geza 50 kr, Sala-mon Samu 50 kr, Kurta Károly 2 frt, Ryba 50 kr, Beller 50 kr, Vild Tamás 20 kr, Ve-csernyés Sándor 50 kr, László József 1 frt, Szilagyi Géza (Hári) 1 frt. Összes felülfi-zetés 83 frt. Nyereménytárgyakat ajándékoz-tak gr. Teleki Ádám (két értékes virágváza), gyógyszerész-segéd ur (egy szép tintatartó), az egyház (egy arany-hal-tartót és egy veder bort). A veder bort Cicimarra ur nyerte, de azt az egyháznak vissza ajándékozta s így az abból beveendő 3 frt 85 kr is a templom-építési alapot gyarapítandja.

Hol az elő kövek ily buzgósággal csopor-tosulnak az Ur Krisztus körül, ki lett a szegletkő és a megdönthetetlen fundamen-tum; ott felépül az Istennek háza!

Janesó Lajos,  
ev. reformátos lelkész.

### Vegyes hírek.

— **Veszprémi József** kulturmérnök e hó 15-én városunkban időzött, hogy Nagy-Enyeden ez év folytán felállítandó kultur-mérnökség részére alkalmas telket nézzen ki és a várossal e czélból kellő megállapo-dásra jusson. Mint értesülünk a tanácssal tett megbeszélésének eredménye az lett, hogy alkalmas lakóház hiányában a város tulajdonát képező és a honvéd-laktanyával szemben levő szép telekre a város egy meg-felelő iroda- és lakhelyiséget fog építeni, ha a kincstár az építési költség ellenében a házat több évre fogja bérbe venni, meg-felelő bérfizetés mellett.

— **Hymen.** Fesztinger A. Dávid nagy-enyedi fiatal kereskedő e hó 20-án tartja esküvőjét Krausz Matild kisasszonnyal, Krausz Lipót kedves leányával, Huszton.

— **Osztályvizsga.** A n.-enyedi Bethlen-főtanodában e hó 14-15. napjain tartattak meg a VIII. osztály zárvizsgái; vizgára je-lentkezett 17 növendék, kik mind szép si-kerrel állottak ki a vizsgát. Az érettségi írásbeli vizsgák most folynak, a szóbeli vizsga pedig június hó 28-29. napjain lesz, s van reményünk, hogy az érettségi is ép oly jól fog sikerülni, mint az osztályvizsga.

— **A nagyenyedi róm. kath. elemi flu-iskola,** melyet tisztelendő Deli Ödön minorita-házfőnök, mint igazgató, tisztelendő Konkolyi Barna, Rómában végzett minorita atya és Fleitsker Nándor rend-tag, mint tanítók, kiváló buzgalommal vezetnek, folyó hó 17-én tartotta meg zár-vizsgáját, melyen főtiszt. Imecs Fülöp Jákó kanonok ur élénk érdeklődéssel elnökölt. Az iskolának éppen 100 tanulója volt, kik között számos román sajátította el az állam nyelvét a legszebb sikerrel s az egyes tantárgyakban kiváló jó eredménnyel. A vizsgán jelen voltak még Török Bertalan orsz. gyűl. képviselő, egyházközségi főgondnok, ifj. Winkler János, a buzgó algondnok, főtiszt. Baráczy Albert orsz. fegyházi lelkész, e lelkes tanúgy-barát, és szép közönség. A vizsga — melynek befe-

jeztével a főtiszt. kanonok ur szép beszéd-ben fejezte ki elismerését a tanító urak buzgalma s a tanulók által felmutatott si-ker felett, mit pénzjutalom és emlékkönyv-szeresztással is emelt — a templomban tar-tatott meg, mivel az iskola oly veszedelme-sen dűledezőben van, hogy a már összeros-kadott fedél alatt esetleg szerencsétlenségtől is lehetett volna tartani. A státus igazgató-tanácsa, évek során tett kérelmezések, de főleg Imecs F. Jákó kanonok ur hathatós előterjesztése után, most nagyobb összeget küldött a fölépítésre, mi ifj. Winkler János gondnok előrelátó gondos vezetése alatt mihamarabb meg fog történni.

— **Derenghy Istvánnak,** szintársula-tunk ezen derek tagjának, ki szép hangjá-val és szépen előadott énekeivel oly sok kellemes estét szerzett közönségünknek, ma csütörtökön van jutalomjátéka; szüire kerül Lukácsinak „Vereshaju” című kitűnő nép-szíműve. A jutalmazandó érdekében, ki megérdemli a pártolást, ez érdekes előadásra ez uton is felhívjuk színházpártoló közön-ségünk figyelmét.

— **Jutalomjáték.** Deréky Antal-nak, társulatunk kedvelt tagjának és ren-dezőjének, szombaton e hó 22-én lesz a jutalomjátéka, mely alkalommal a jutalma-zandónak a fővárosban oly nagy sikert ara-tott eredeti énekes népsziműve, „A napra-forgó”, kerül itt először szüire. A darab-ban a czímszerepet Bokodyné, a többi fő-szerepeket pedig a társulat összes elsőrendű személyzete játsza, kik mindannyian azon buzgóknak, hogy szeretett rendezőjük érdekes művét itt is diadalra juttassák. De-reky nemcsak mint színész és rendező, de mint író is általános elismerésnek és tisz-teletnek örvend; ohajtanék tehát, ha közön-ségünk ez alkalmat megragadná és szom-baton ugy megtölténé a színházat, amint a szorgalmas és minden idejét a művészetnek szentelő jutalmazandó tőlünk valóban meg-érdemelné.

— **Tűzoltó-majális.** A nagyenyedi ön-kéntes tűzoltó-egylet, mint lapunk legköze-lebbi számában is jeleztük, jövő június hó 7-én a sétatéren zártkörű nyári tánczmu-latságot rendez. A meghívók most vannak sajtó alatt, s ha készen lesznek, akkor szét fogunk küldetni a közönségnek. Addig is kérjük közönségünket, hogy a multság szép sikere érdekében is már eleve érdeklődni sziveskedjenek.

— **Térzene.** Aradi Gyuricza jó hírnevű zenekara, a régebbi időkhöz híven, e hó 23-tól (vasárnap) kezdődőleg az egész nyár folya-mán minden vasárnap d. u. 4 órakor rész-ben a városhaza előtt, részben pedig a sé-tatéren fog zenélni. Örömmel adunk tért lapunkban e rövidke értesítésnek, mert ugy látszik, zenészeink ismét a jó utakon akar-ván haladni, közönségünk tetszését ez által is még fokozatosabbá akarják növelni és a maguk részére kinyerni.

— **Szerencsétlenség.** Szinte áldozatul esett vakmerőségének Radó Zsiga nagy-enyedi fuvaros e hó 16-án. Ugyanis a sok esőzéstől megdagadt enyedi patakon akart szekerével átmenni, azonban a nagy víz a szekeret felborította és a gazdát a lovakkal együtt maga alá temette, úgy, hogy ha a fuvarosnak nincs oly nagy ereje, talán vízbe is fult volna, azonban lélekjelenléte meg-mentette a haláltól, de egyik lova a vízbe fult. A másik lovat és a szekeret az össze-futott embereknek csak nagy erővel sikerült megmenteni.

— **Lukács László megtérése.** A kolozsvári „Ellenzék” azt az érdekes hírt teszi közzé, hogy Lukács László, a hírhedt laczfalusi agitátor, megtért. Fogsága után visszatért laczfalusi népéhez és csendes békeben végzi lelkesítő funkcióit. Természetesen, hogy e közben szelleme nem pihe, munkája azonban becslésre méltó. Laczfa szomszéd városának, Felsőbányának hírlapjában „Laczfalu pennája” aláírással ír széles ismeretről, sok tapasztalatról tanuskodó szép cikket. A város intézői figyelmét hívja fel ebben a vendéglő-kiépítésre, háziiparra, az erdők termékeinek értékesítésére stb. Cikkekben szeretettel emlékezik meg népéről és falujának templomáról. Az ilyen munkálkodás terén mi, — ugyanúgy az „Ellenzék” — akik a Bányák kertben ötezer oláh előtt tartott beszédének a memorandum-per alkalomával tanúi voltunk, örömmel üdvözljük Lukácsot, aki ahhoz a munkakörhöz tért vissza, amelyre praedestinalva van, nem rombolni, hanem alkotni a neki adott talentummal abban a hazában, mely őt ápolta s majdan eltakarja.

— **Doktorátus.** A tudori cím, mely hajdan nagy kiváltságokkal járt, ma már sokat veszített értékéből. Az igaz, hogy nem is jár már vele semmi kiváltság, ha csak az nem, hogy némelyik ember rettentő okosnak hiszi magát, míhelyt ezt a fokot elérte. A hiúságnak erős legyezője a doktor cím és innen van az, hogy a hízkelő pinczerek a kávéházban minden jól öltözött praktikanst „Herr Doktor”-nak szólítanak. Eredetileg a doktor cím csak epitheton ornans és kiváló tudósok kitüntetésére volt. A bolognai egyetem mely a középkorban oly nagy tekintélynek örvendett, volt az első, mely 1330-tól fogva azzal a joggal élt, hogy doktorokat nevezett ki. Később ezt a jogot császárok és pápák ragadták magukhoz. Az akadémiai tudori foknak eredetileg nagy gyakorlati jelentősége volt, mert csak az, aki ezt a fokot megszerezte, tarthatott fölválasztást a foiskolákban, később azonban a korrupt akadémiai hatóságok pénzért nagyon sok olyan embert kineveztek doktornak, kinek az iskolában kellett volna még ülnie, hogy tanuljon; ettől fogva a doktor cím tudományos presztízsét elvesztette. Az olasz egyetemek csakugy ontották a doktorokat és ezt a példát a német egyetemek is követték; így leginkább a wikenburgi egyetem volt hírhedt arról, hogy ott olesó doktori diplomát kaphat bárki, aki az illetéket lefizeti. A skolaszticizmus virágzása idején a doktorság nagy kiváltságokkal járt; azonfölül, hogy csak ők tarthatnak akadémiai fölválasztásokat, társadalmilag egyenrangúak voltak a lovagokkal, fejadót nem fizettek és sem kivallatásnak alávetni, sem az adóskör börtönebe zárni a doktor cím jeles viselőit nem lehetett. A 17. század elejétől kezdve a közvélemény kezdte lenézni a doktorátust; a vele egybekötött kiváltságokat kezdték elszedegetni, miglen a francia forradalom teljesen megszüntette. Ma már a „dr” nem egyéb, mint az egyetemek által osztogatott pusztázó cím, mely azonban sem rangemelésre nem jár, sem állami szolgálatba való belépésre egymagában nem jogosít és sajnós.

— **A föld legmelegebb pontja** egy afrikai földterület Egyiptomban, a Nilus folyó első és második esése között. Ott, amennyire a benszülöttek emlékezete és hagyományai terjednek, soha egy csepp eső sem esett. A régi egyiptomiak emlékei ezen a száraz területen a nedvesség meg-

nem támadta és ma is úgy néznek ki, mint ha csak most kerültek volna ki a szobrász vésője alól. Egy felbenmaradt templom falain pedig, melyet ezelőtt négyezer esztendővel kezdtek építeni, még a kőművesek kretával rajzolt vonalai is meglátszanak. A föld leghidegebb pontja ezzel szemben Werchojanszk szibériai városka, a Jana völgyében. És ez a városka, amelynek 200 lakója van még nem a legészakibb pontja Szibériának, mert 10 szélességi fokkal följebb van Tseljuszkin fok, hol azonban a tél husz-harmincz fok Celsiuszal melegebb. — A legnagyobb hideget Werchojanszkban 1886. telén észlelték, amikor a hőmérő a fagypontra alul 66.5 fok Celsiusra szállt le. — Hogy milyen az ott uralgó hideg, arról Müller utazó a következőket beszéli: Nagyobb hidegek idején a levegő rendszerint csaknem egészen mozdulatlan, az ég derült és olyan erősen hatnak a napsugarak, hogy —25° Celsiusnál a hűtetők hava megolvad, a sétálóknak pedig csaknem melege van. Európában pedig a metsző északi szél a legvastagabb bundát is, sokkal kisebb hidegségi foknál átjárja. A száraz hideg rendkívül egészséges, mely okból az orosz orvosok a mellbetegeket újabb időben nem délre, a Rivierára, vagy Egyiptomba, hanem Szibériába küldik, hol sokkal több reményük lehet a fölgyógyulásra.

#### — Egy új gyógykezelési módszer.

Általános feltűnést kelt a tudományos és társadalmi körökben dr. Kovács Izsó orvosnak egy már évek óta gyakorolt és kipróbált új, speciális gyógykezelési módszere, melylyel asthma, szin- és vesebajokat, hólyag- és bőrbetegségeket új elvi szempontból kiindulva a vér tisztítása által gyógyfűvekkel gyógyítja és rövid idő alatt nemcsak Budapestben, hanem az ország majdnem minden részében, sőt annak határára túl is valóban feltűnő s bámulatos eredményei által tűnt ki. **Dr. Kovács Izsó** május hó óta **Budapestben, Andrássy-ut 47. sz. alatt lakik.**

#### — Az „Egyetemes Könyvtár” új

**kiadványai.** A Gross Testvérek kiadásában Győrött megjelenő „Egyetemes könyvtár”, mely az irodalom minden ágából közlő értékes és hasznos olvasmányul szolgáló művet, s mely kiadványai irodalmi becsénél s azok hallatlanul olesó árnál fogva (egy szám ára 10 kr) valóban hezagot pótol könyvpiacunkon, ismét három értékes művel gazdagította irodalmunkat. Az egyik a könyvtár 83 ik számaként megjelent „Szeszély” (Un Caprice), Musset Alfred bajos, költői szépségeiben gazdag egyfelvonásos vígjátéka, melyet eddig sajnálattal nélkülöztünk nyelvünkön, s melyet Zoltán Vilmos fordított francziából magyarra, nagy gondal visszaadva az eredetinek nyelvbéli szépségeit is. A 10 kr áru csinos füzetet melegen ajánlhatjuk a drámairodalom minden barátjának. Az „Egyetemes Könyvtár” 84—85. kettős füzetet „Galotti Emilia”, Lessing G. E. világhírű ötfelvonásos tragédiája képezi, melyet szintén Zoltán Vilmos fordított le nagy műgondal. Az igazi irodalmi értékkel bíró mű fontos tanulmányi segédeszközül szolgálhat a tanuló-ifjúságnak is. A kettős füzet ára 20 kr. Megjelent két-két kettős füzetben a 86—89. szám is, Boisgobey érdekesítő francia regénye: „A bűn ösvényén”, Ballangó (Benedek Árpád) szép fordításában. Az Egyetemes Könyvtár egyes számai kaphatók Győrött a kiadónál s minden könyvkereskedésben. A könyvtár, melynek havonként kétszer jelenik meg egy füzet, elő is lehet fizetni. Előfizetési

ára egy évre 2 frt 40 kr, félévre 1 frt 20 kr, negyedévre 60 kr. Egy füzet ára 10 kr. A pénz előleleges beküldése mellett bérmentve szállítatik. Teljes árjegyzék ingyen és bérmentve.

#### Meteorologiai jelentés május 16-tól 19-ig.

| Nap | Óra | Légnyomás<br>700+ | Hő    | Szél<br>iránya<br>és erő-<br>sége | Borulat  | Csapadék | Hő napi<br>max. min. |
|-----|-----|-------------------|-------|-----------------------------------|----------|----------|----------------------|
| 16  | 7   | 53.5              | +13.4 | E <sub>1</sub>                    | 10 ● 3.5 |          |                      |
|     | 2   | 53.9              | +17.6 | S <sub>1</sub>                    | 7 —      | +18.0    | +5.7                 |
|     | 9   | 57.4              | +11.8 | —                                 | 6 ● 0.6  |          |                      |
| 17  | 7   | 59.4              | +10.4 | SW <sub>2</sub>                   | 3 —      |          |                      |
|     | 2   | 57.3              | +20.6 | NE <sub>1</sub>                   | 2 —      | +21.9    | +10.1                |
|     | 9   | 57.4              | +13.2 | —                                 | 2 —      |          |                      |
| 18  | 7   | 55.1              | +12.2 | SW <sub>1</sub>                   | 10 ● 5.4 |          |                      |
|     | 2   | 53.0              | +14.0 | S <sub>2</sub>                    | 10 ● 0.4 | +15.0    | +10.8                |
|     | 9   | 53.0              | +12.6 | N <sub>1</sub>                    | 10 ● 0.2 |          |                      |
| 19  | 7   | 54.2              | +12.6 | NE <sub>2</sub>                   | 7 ● —    |          |                      |
|     | 2   |                   |       |                                   |          |          |                      |
|     | 9   |                   |       |                                   |          |          |                      |

**Kilátás:** Továbbra is boros és esős idő közeledő derüléssel.

\* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban Szél iránya: N — észak, S — dél E — kelet, W — nyugat Szél erőssége 1—10 ig. Borulat foka 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● — eső, \* — hó, ▲ — jég Δ — dara.

#### Apróságok.

##### Vigasztalás.

Szabó: Ugyan tekintetes uram, fizesse meg már ezt a kis számlát; ilyen csekélység miatt nem tehetek meg minden heten ilyen nagy utat...

Diák: Jól van, Kecsesi ur, de én legfeljebb úgy segíhetek a baján, hogy a szomszédságába költözöm.

##### Visszavágot.

Idegen: (Szallást keres.) Aztán mi volna az ára ennek a kutya-olnak?  
Házi ur: Ha nem harap ön, akkor csak 300 forint.

##### Svihákok praxisából.

Svihák: (Megallítja a kocsi.) Szabad kérem nagysád; nem vinne engem haza? épen a szomszédságában lakom...

Hölgy: De uram! Hiszen én azt sem tudom, hogy kiesoda ön?

Svihák: Epp az a jó, mert ha tudná, bizonyosan megtagadná kérésemet.

##### Biztatás.

Panaszkodik az öreg, gazdag nagybácsi:

— Oh, kedves Béla öcsém, csak attól tartok, hogy mint tetsz-halottat találnak eltemetni... nem vizsgálják meg jól, nem hagynak több napig fekdüni, hanem hamarosan eltemetnek...

— Oh, kedves Péter bátyám, attól ne féljen; nem lesz az hamar, akármikor temetik el.

##### Az olasz királyról.

Római lapok, abból az alkalomból, hogy az olasz király szerencsésen megmenekült az ellene intézett merénylettől, még mindig tele vannak Umbertóra vonatkozó reminiscenciákkal és apró közlésekkel. Hogy valamennyi megfelel-e a valóságnak, azt persze nem lehet állítani; vannak azonban az apróságok között olyanok, melynek hitelt érdemlenek és ezek között van az a két anekdota is, melyet az olasz király ulvari



megalakítatván, kezdetét vette a kijelölések megtételével a tisztújítás. Polgármesterre egyhangulag és közlekedéssel Boér Béla, a város eddigi népszerű és érdemű polgármestere választott meg, ki nyomban letette a képviselő kezébe a hivatalos esküt. Tanácsosokká választották meg szintén egyhangulag és közlekedéssel Miski József, Böhm Hugó, pénztárossá Persián Márton, ellenőrré Nagy Kalmán, számvevővé Sidló Ede, tisztí ügyészé dr. Popp Lőrincz, levéltárossá Székely János, kik megválasztásuk után szintén a képviselő előtt tették le a hivatalos esküt. A megválasztottak mind régi, kipróbált, munkás tagjai Abrudbánya városának, új csakis Böhm Hugó tanácsos, kinek megválasztásával egy szakképzett, intelligens, munkás és szorgalmas tagot nyert e derek város közigazgatása. A tisztújítást banket követte a Detonata szálló nagytermében, melyen részt vett Abrudbánya egész intelligenciája, a képviselőtestület és a vidék számos előkelő tagja. Az első felköszöntőt Boér Béla polgármester mondta ő Felségere, majd Gáspár János vármegyei főjegyző az ujonan megválasztott tisztikarra, Boér polgármesterre és a város derek képviselőtestületére. Nikl János bányanagy Zeyk Dániel főispánra és Csató János alispánra ültette poharát. Volt még több szép és hatásos felköszöntő is és az ebéd jó hangulatban a késő délutáni órákig tartott.

### A Testgyakorló-Egyesület majálisa.

Megnehezült az idők járása fölöttünk. A szó valódi értelmében veszem a nehezéget. Hetek óta csupa szürkéség az egész egboltzat: alig itt-ott mutatkozik egy kis kekszemenű kacsingatás a haragos boru között; alig egy-egy órára tud a természet felvidámulni a napsugar aranyos mosolyától. Áldást is szoktak ily alakban az egek szomjas földünkre bocsátani; mikor az új pár esküvőre megyen, akkor is áldásnak tartják, ha az eg-

nott. Itt-ott szanckosár, agyukerek töredeke látható, annak jeleül, hogy a harc lezajlott és beke uralkodók.

A lovas királyasszony baloldalán magyar four all s az uralkodonore tekintve, a rómság felé mutat, mintha mondaná: „Ez a te hű Magyarországod!” Ennek az alaknak a felfogása epp oly előkelő, mint történetileg nevezetes. A jelmez egészen korhű, a művész gróf Festetics Jászó egyik díszlőnyét használta mintaul. Még szerencsésebb a másik oldalon álló alak. Ez elszant tekintetű közvitezt ábrázol. Balkarján vertet tart; melyen Magyarország ezimere ekeskedik; jobbájjal kivont kardját markolja s úgy néz körül: „Van-e meg ellenség, mely a királyasszonyt fenyegetné? Igazi típusa a magyar katonának, kibén erő és bátorság egyesülnek s mozdítlatlanságban csupa egyszerűség, természetesség.

Im, ez alakokból áll a szoboresoport. Akármely oldalról nézzük, a vonalmenet mindennütt a legkedvezőbb. Csupa arányosság, csupa bevezettség. De ami kiválóan dicséretes, az a kompozíció frissesége, a sablonos felfogástól való óvakodás. Nem külsőségek, nem allegóriák, nem architektonikus főlösegek, hanem három emberi alak és egy paripa, mind megannyi mint realisztikus, egészséges, igaz hatású alkotás hívja fel s köti le figyelmünket. Ez a királyasszony

öntözői megnyílnak fölöttük. Hisz az öreg Homeros is azt mondja a szerelmes párra: „Hull a harmat rájuk.” De amit az idej májusban tapasztalunk, az már harmatnak is, öntözőnek is, de még áldásnak is sok.

El vagyunk keseredve a szívünk melyéig. Gondoljak csak végig az esetet. Az a lelkesültség, melyet városunk ifjusága egy nemes czeln egyesület alapításába és első szereplésének előkészületeibe beoltott; az a sok szép remény, melytől ifju szívek a májusi est ezüstös és hangulatos holdvilága felé dobogtak; a kikelet szemléletének poetikusi örömei: hát vajjon mindezek ezt a hideg zuhanyt érdemelték!?

Mert zuhogott az eső kegyetlenül f. hó 15-én attól a perctől fogva, hogy az ágyuk első jeladása elhangzott. És zuhogott annál nagyobb erővel, tartóssággal s bosszantó virtuozitással, minél jobban közeledett a mulatság megkezdésének ideje. Hiába csoportosult egy-egy rendező-csapat itt-ott az utcákon; hiába kenkedtek vágyakozva egy kis fellegajtó szél után; hiába volt ima és fogadalom, könyörgés és kétségbeesés; az eső hullott szakadatlan. Hiába ajánlották fel eltűnt legszebb éveit önkényes áldozatul egy-egy órányi napfényért; hiába raktak magasán lobogó tüzeket Jupiter Pluviusnak engesztelésül. A tűz szerzeget és kialudt. Csak az agyu döngött s rá a zápor feleit tüntetésül.

Ugy lehet, hogy nagyon el voltunk biza-kodva, nagyon sokat vártunk, a lehetőnél is többet akartunk; s elért a kevelység büntetése bennünket.

Egyről azonban a legnagyobb hálával s elismeréssel kell megemlékeznünk: a mi derek közönségünk becses érdeklődéséről, sőt önfeláldozásáról. Mert valóban önfeláldozásnak lehet nevezni azon szép s előkelő közönség vállalkozását, amely az egyesület iránti rokonszenvet megjelenésével, a kedvezőtlen idő dacára is, kitüntette. Fogadják az egyesület köszönetét s azon ígeretét, hogy legközelebb egy szép napot es estét választunk összejövetelünkre viszonzásul.

maga magáért szól és mi megértjük azonnal: ez a főnemes is igen érthetően adja tudtul: mit is akar, és a közvitezt néma beszédet bizony a gyermek is megérti. A mellett az egész jelenet olyan történelmi jelentőségű és oly mély történelmi igazságot hirtet, akár valamely tudós monográfia Maria Terézia koráról.

Hála Isten, hogy már ennyire fejlődött a magyar plasztika! Hogy ilyen világosan tudja kifejezni, amire vállalkozik, s hozzá meg ilyen egyszerűen, természetesen és hatalmasan!

A csoportot márványból faragta ki a művész. A talapat csiszolatlan gránitból való, tojásdad alakú tömb, melynek a Dunára néző oldalán e szók vannak bevésve:

VITAM  
ET SANGUINEM.

A város felé fordított oldalon pedig ez áll:  
MAGYARORSZÁG FÖNNÁLLÁ-  
SÁNAK EZREDIK  
ÉVÉBEN  
A KIRÁLYKORONÁZÁSOK EMLÉKÉRE  
EMELTE  
POZSONY SZAB. KIR. VÁROS KÖZÖNSÉGE.  
1896.

Fadrusz János műve nemcsak a régi koronázó városnak, hanem az országnak és a művészeknek is a dicsőséget van hivatva hirdetni.

(M. U.)

A jelen voltak kitünő hangulatban mulattak s kifogyhatatlan lelkesedéssel táncoltak éjféltől 2 óráig. A szakadó eső még ez időn túl is sokakat akadályozott a hazamenetelben.

Résztvettek a mulatságon: Asztalos Ilonka és Margit, Boér Örsze (Tövis), Baranyi Emília, Benhárd Olga, Cseresznyés Ilonka (Balázsfalva), Folyovich Annuska, Hajdu Erzsike, Hagea Lujza, Kovács Mariska és Katinka, Kolombán Erzsike (Gyulafehérvár), Kovács Aranka és Irma, Katonai Emília (Dátos), Keresztes Ilona, Müller Iren, Reinbold Klótila és Ella, Röder Margit, Br. Splényi Mariska, Szacsvai Margit, Tóth Irenke, Tokos Margit (Vajasad), Váro Jolán, Veress Jolán (Fel-Enyed).

### Színház.

A szombati szünet után vasárnap a társulat rendezőjének, Derék Antalnak, „Gábor Áron” című történelmi színművét láttuk Enyeden először. A történelmi vonatkozású darabnak néhány sikerült jelenetet zajos tapsokkal jutalmazta a szép számú közönség; magát a szerzőt pedig a darab végén többször hívták a lámpák elé. Az előadók közül hatáson játszott maga a darab szerzője Derék, Kovács, Karolyiné, Derenghy szépen énekelt, Baróthy Dávid szerepében pedig utolag is szép tehetségének adta jelet, a különben is hatásos kis epizód-szerepből jó alakítást csinált. Játékán meglátszott, hogy gondolkodó, tehetséges és szorgalmas színész. Kar, hogy ritkán látjuk nagyobb szerepekben, pedig — mint már jeleztük is — szerepeit gondosan tanulmányozza és komolyan fogja fel hivatását; ha alkalma lesz nagyobb szerepeket játszani és magát kiképezni, számottevő színpadi erő lesz. Szalóczy Iren, Szébeni szépen lejtették a „Csüddögölő” táncot.

Hétfőn a Jászay vigaszínházi szerepléséből híressé vált „Niobe”, angol bohózat került színre, a cím szerepben Bokody néval. Bokodyn meglátszott, hogy egy kínos betegség után először lepett a színpadra; nehézségek nem tudta minden egyes részletet kellően érvényesíteni; a tragikai elemnek finom ironikus vonásokkal komikus tételéhez hiányzott fizikai ereje. De dicséretére vált, hogy ha nem is fejthette ki alakításában a szerzők intencióit teljes mérvben, mindvégig rokonszenvessé tudta tenni szerepét. Kivüle Krasznayt illeti dicséret; egyetlen jelenetben sem tuizott, finomul játszott és Dunn Peter szerepében teljesen kiaknáta háládatos szerepét; több ízben nyílt színen is megtapsolták. Karolyiné (Griffin Helén), mint rendező, jó volt, ugyisint Váradyné (Griffin Hetty). Csakis a társulat e négy kitünő tagjának köszönhető az est sikere, mert a darab össz-előadás; meglehetősen gyenge volt. Nehezesen ment, pedig minden bohózatnak a gyenge, nehézkes előadás a megölő betűje. Az előadást zsufolt ház nézte végig.

Váradyné karmesternek és a társulat kedvelt naivájának, Váradynénak jutalmára kedden egy francia vigjátékból Váradyné által írt operette: „Bebe, a kis fiú” került színre. A darab maga nem sokat ér, sok helyen, különösen a második felvonásban, nagyon hosszadalmas, hanem Váradyné által szerzett zenéje szép, fülbemászó. A fiatal szerző ezen ma előadott szerzeményével nagy tehetséget árult el, és ha kellően képezi magát, nem csak a zongora-já-

Méray  
volna, an  
Nem aka  
lázás all  
pei elev  
megdobb  
tábau on  
Arzat  
megfagy  
Gondolk  
Sarolta  
Porthay  
tapad i  
tete?

Ivonn  
udvarló

— N

— I

koztam

birtoka

nak, de

— I

sokkal,

— I

— N

progra

néz is,

tet me

imádja

minder

ből fo

zik ki

—

ezutta

asszo

a kell

tona.

alig l

Oly

czaba

ámula

a dol

—

külö

A

dik

geté

—

A

dött

baró

ság

társ

von

besz

de

—

S

Ló

kül

Iste

kes

csi

vol

vá

ki

ma

sé

—

ki

sá

rt

m

ü

m

b

f

s

Méray Lőrincz szeme mintha káprázott volna, amiut a hercegnő arcára tekintett. Nem akart hinni a szemének; azt hitte, hogy lázas állapotban van és a csodás mult képei elevenednek meg szemei előtt. Szíve megdobbant és még sem volt egészen tisztában önmagával.

Arccát pir futotta be és tagjaiban a vér megfagyott; hidegség verte ki a halántékát. Gondolkozott, vajjon lehetséges volna-e, hogy Sarolta volna az a fiatal, halvány asszonyka, Porthay herceg felesége, akinek arcán tapad a mai esti közönség kutató tekintete?

Ivonne hercegnő hátra fordulva kérdez udvarlójától:

— Nos, ismeri őket?

— Igen; úgy látszik, az asszonnyal találkoztam már egyszer Magyarországon; föld-birtokai az enyémek szomszédságában vannak, de férjére nem emlékszem.

— Igazán szép asszony, érdekes vonásokkal, de házassága nem igen lehet boldog.

— És miből gyauitja Onny?

— Nézze, minő közönyösen hallgatja a programot és alig pillant férjére, és ha reá néz is, szemében nem csillan meg a szeretet meleg fénye. Férje, lássa, ellenkezőleg; imádja, hiszen elárulja minden mozdulata, minden tekintete, melyet reá vet s melyekből forró érzelmek csaknem láthatólag sugárzik ki.

— Finom nőies ösztöne nem csalja meg ezuttal, Onny, mert lehetetlen azt a szép asszonyt nem szeretni, hiszen maga a báj, a kellem és a kedvesség; a férj, az egy katoná, kit ha csak egyenruhájáért, de másért alig lehetne szeretni.

Oly hévvel és oly különös kifejezéssel arczában beszélt Méray, hogy Ivonne hercegnő ámulattal hallgatta és nem tudta mire vélni a dolgot.

— Eksztázisa egy kissé különös, valóban különös! — szolt elgondolkozva.

A tapsvihar, mely a program harmadik pontjánál kitört, felbeszakította beszélgetésüket.

### III.

A szünet alatt bizalmas társalgás fejlődött ki a társaság tagjai között. Divernois bárónő a töle megszokott szeretetreméltósággal ismertette meg a hercegi párt a társasággal. És az embereket a hercegnő vonzóan szép, érdekes halvány arca, nyájas beszéd-modora nem csak hogy megnyerte, de lebilincselte.

Sarolta tekintete egyszer összetalálkozott Lőrincz szemének izzó sugarával és valami különös érzés a szívébe nyilamlott. Szent Isten! lehetséges volna-e, hogy az az érdekes, barna arcu férfi, ki szokatlan kíváncsi tekintettel fürkészi arccát, az a férfi volna, akit ő egyszer szeretett lelke bohó vágyával és rajongásával, Méray Lőrincz, kiről mást alig tudott meg az évek folyamán, mint hogy Párisban van a nagykövetségénél?

A fiatal asszony, ki férjét — jóllehet az kifogásolhatatlan szeretettel és az udvariasság mindennemű gyengéjével vette körül nejét és imádkozta — nem tudta szeretni, most szálnalmas tekintet vetett a mellette ülő hercegre és szívére nyomta kis kezét, mintha el akarná nyomni szívének erős dobogását, mely lázasan ver most az emlékek föllevenítésénél.

Tehát Lőrincz itt van és e fényes társaság közepette kell vele találkoznia az ud-

variasság kellő formái között ezze: a férfival, kit egyedül szeretett a világon és kit — szíve mélyén bevallva — szeret most is.

Izgatottság vett erőt a fiatal asszonyon, ki remegett, mint a vihar-szélétől ért rózsabag, a találkozás pillanatában.

A párisi élet bátor harciosa is zavarban volt, mint egy felénk ifju, abban a pillanatban, mikor Ivonne hercegnő társaságában francziául üdvözlé a hercegnőt, mint ismerőst, és a herceget, mint ismeretlent.

— Az egykori szomszédság révén tisztelettel üdvözlöm, hercegnő, a nagy város légkörében a honi szeretet melegével.

— Szomszédok voltunk — mutatá be Sarolta a fiatal embert férjének, ki szívélyesen fogott kezét a követségi tanácsossal — és nővére sokaig igen jó barátom volt.

— Uram, — felelte nyájasan a herceg — a hercegnő barátai az enyéim is.

És megindult köztük a vidám társalgás a szünet rövid percei alatt.

Ivonne hercegnő, mint az előzettel bíró nő, legott megsejtette finom nőies ösztönével, hogy a két lelek, kik, ime, előttük a hideg udvariasság hangján beszélgetnek, egykor talán bizalmas barátok lehetnek egymással, mert arra vall melegebb tekintetük, mosolyuk, mely öntudatlanul fakadt meg ajkukon.

(Folytatása következik.)

### Piaczi árak.

Nagy-nyed, 1897. május 16.

|                   |   |      |     |
|-------------------|---|------|-----|
| Buza legjobb      | 1 | véka | 1—  |
| " közepszerű      | " | "    | —90 |
| Kétszeres legjobb | " | "    | —80 |
| " közepszerű      | " | "    | —75 |

|  |                |      |     |
|--|----------------|------|-----|
| Rozs legjobb                                     | 1              | véka | —80 |
| " közepszerű                                     | "              | "    | —75 |
| Zab legjobb                                      | "              | "    | —50 |
| " közepszerű                                     | "              | "    | —45 |
| Kukorleza (tengeri)                              | "              | "    | —62 |
| Burgonya   | "              | "    | —30 |
| Széna legjobb                                    | egy szekér     |      | 8—  |
| Szalma legjobb                                   | "              |      | 150 |
| Bikkfa 1 köbm. keresztirakás nélkül, 1 m. hosszú |                |      | 350 |
| Cserfa 1 " " " " " "                             | 1              | "    | 250 |
| Tölgyfa 1 " " " " " "                            | 1              | "    | 3—  |
| Faszén kemény                                    | egy hektoliter |      | 180 |
| Marhabús   | 1 kilogramm    |      | —40 |
| Sertésbús  | "              |      | —52 |
| Szalonna   | "              |      | —72 |
| Disznózsír                                       | "              |      | —80 |
| Vöröshagyma                                      | "              |      | —   |
| Fokhagyma  | "              |      | —   |

### Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

**Nyersselyem básztruhákhoz való kelmét 8 frt 65 krtól** 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima esikős, koezkázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt árukat **postabér- és vámmentesen a hához szállítva, mintákat posta fordultával küldenek: HENNEBERG G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba ezimzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (3)

### Haszonbérlet.

Báró Vay Béla ur ő nagyméltóságának Alsófehér vármegyében Oláh-Tordas és Ispánlaka községeinek határaiban együvé tagosított 1300 hold kiterjedésű jó minőségű birtoka az **1897. év szept. hava 29-én** kezdődőleg több évre haszonbérbe adandó.

A haszonbérlet feltételeire nézve az érdeklődők értekezhetnek **Medgyes Bálint** ügyvéddel Nagy-Enyeden.

1113 3-6

### Hidépítéshez 60—70 méteről TERMÉSKŐ

szükséges a nagyenyedi vagy tövisi állomáshoz szállítva.

Ajánlatok a kiadóhivatalhoz küldendő, hol bővebb felvilágosítás nyerhető.

1115 1-2

**Legbiztosabb szer**  
székrekedés, étvágytalanság, gyomorfájás és az ebből eredő bajok ellen a Zenke Zoltán

**BARÁT-ITAL**

növényeszer gyomor-likör készítménye.

Használati könyvvel együtt egy üveg ára  
**40 és 80 kr.**

Kapható **Nagy-Enyed** minden fűszerkereskedésében, továbbá a készítőnél utánvét mellett H.-M.-Vásárhelyen.

**Csak a „barát“ védjeggyel ellátott valódi!**

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi, valamint az osztr. cs. kir. ker. miniszter urak által kihirdetve és törv. védve.

1103 4-10

## PSEPHOFER J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „**általános labdaccai**” név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdaccai csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdaccai általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszerekből készlet nem volna található. Számátalan orvos által ezen labdaccai háziszereit ajánlották minden oly bajknál, melyek a **rosz emésztésből** és **székrekedésből** erednek, mint **epe-zavarok, májhajok, kólika, vértululások, aranyér, béltétlenség** s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak **verszegénység** s abból eredő bajoknál is: így **sápkórnaál**, idegességből származó **fejfájásoknál** stb. Ezen vértisztító labdaccai oly könnyen hatnak, hogy a legesékélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők. A számátalan hálaírataiból, melyet a labdaccai fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki ezen labdaccai egyszert használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen olyan szíves és küldjön nekem ismét 15 tereket az ön felülmúlhatlan vértisztító labdaccaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdaccai csodáhatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal

Harsche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.  
Tekintetes ur!

Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyamban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdaccai engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, amint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Knific Teréz

Becs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel önnek 60 éves ragyogó nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórsgában, már életét is meguntta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdaccaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legjobb tisztelettel Weinzettl Josef

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1893. márczius 27-én.  
Tekintetes ur!

Alulírott ismételten kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdaccaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem kifejezésére ezen labdaccai értéke fölött és azokat, ahol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdaccaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjek. Csak: az ön családtagos labdaccainak köszönhetem, hogy egy gyomor-bajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdaccai nálam sohasem fognak kifogni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdaccai csakis a **Pserhofer J.-féle az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszer-tárban Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a.** készítettnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdaccai tartalmazó doboz ára **21** kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, **1** fit **05** kr. ba kerül; bementve utánvételi küldésnél **1** fit **40** kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. Az összeg előbbeni be-küldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltek) bementes küldéssel együtt: 1 csomag **1** fit **25** kr., 2 csomag **2** fit **30** kr., 3 csomag **3** fit **35** kr., 4 csomag **4** fit **40** kr., 5 csomag **5** fit **20** kr. és 10 csomag **9** fit **20** kr. ba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdaccai a legkülönbé-  
lébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kértük **csakis**  
Pserhofer J. féle vértisztító labdaccaikat követelni és csakis azok tekinthetők  
valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással, fekete  
szinben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással, vörös szinben  
van ellátva.

**PSEPHOFER J.** gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel”  
**Bécs, I., Singerstrasse 15.**

Raktárban Budapest: Török Józsefnél (Király-utca).

**Bernhardi alpesi-tü liqueur.** **Bernhard W. O.-tól Bregenzben.**

1/4 üveg 2 fit 60 kr., 1/2 üveg 1 fit 40 kr., 1/4 üveg 70 kr.

**Amerikai köszvénykeudcs** gyors és biztos hatású leg-  
jobb szer minden köszvényes  
és csúszos bajok, u. m.: gerinczagybantalom, tagszaggas  
ischias, migraine, ideges fogfájás, fofájás, fülzaggatás stb  
stb. ellen. 1 fit 20 kr

**Tannochinin hajkenocs** **Pserhofer J.-tól.** Évek hosszú  
sora óta valamennyi hajnövesztő  
szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy ele-  
gáns nagy szelencével 2 fit.

**Általános tapasz** **Stendel tanártól.** Ütés és szurás ál-  
tal okozott sebeknél, mérges daganatok-  
nál, ujjkakacz, sebes vagy gyuladt mell vagy más ily ba-  
joknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr.  
Bémentve 75 k.

**Fiaker-por** hurut, rekedtség és köhögés ellen. 1 doboz  
35 kr., bémentve 60 kr.

**Ferencz-pálinka** sóval vagy só nélkül. 1 üveg 70 kr.

**Fagybalszam** **Pserhofer J.-tól.** Sok év óta a fagyos  
tagokra és minden idült sebre mint leg-  
biztosabb szer eismerve. 1 köcsög 40 kr. Bémentve 65 kr

**Utítünedv** egy ált. ismert kit. háziszert hurut, rekedtség  
göres köhögés stb. ellen. 1 üvegecske 50 kr.  
2 üveg bémentve 1 fit 50 kr.

**Élet-esszencia** (pragai c-öppek), megrontott gyomor, rossz  
emésztés és mindennemű altesti bajok  
ellen kit. háziszert 1 üveg 22 kr., 2 üveg 2 fit.

**Általános tisztító-só** **Bulrich A. W.-tól.** Kitűnő házi-  
szer a rossz emésztés és minden-  
következmenyei, u. m.: fofájás, szedülés, gyomorgöres  
gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen, csomag ára 1 fit

**Angol csodabalszam** egy üveg 50 kr.

**Por a labizzadás ellen.** Ezen por megszünteti a lábiz-  
zadást s az által képződő kel-  
lemetlen szagot, open tartja a lábbelit és mint ártalmat-  
lan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr., bémentve  
75 k.

**Golyva-balszam** kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr.,  
bémentve 65 kr.

**„Stoll”-féle Kolapraeparatumok** kitűnő szer gyomor- és  
bélbetegségeknek, az ide-  
gek erő-tesere, 1 liter Kolaelixir vagy bor 3 fit, 1/2 liter  
1 fit 60 kr., 1/4 liter 85 kr.

**Kola-elixir vagy bor** üvegekben darabonként 5 fit 50 kr.,  
3 fit, 1 fit 60 kr.

**Mia-Poko** kitűnő szer egyoldalú fejfájás, fogfájás, rheuma-  
tizmus stb. ellen. 1 fit.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr lapokban  
hirdetett ó-szes bel- és külf. gyógyszerészeti különlegességek  
raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan  
és olcsón megszerethetnek. *Postai megrendelések a leggyorsab-  
ban eszközöltek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb  
megrendelések utánvétellel küldetnek.* Bémentve csakis az eset-  
ben törtézik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely  
esetben a postaköltségek sokkal mersekeltebbek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati  
utasítása a Pserhofer J. névaláirással fekete szinben és min-  
den egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös szinben  
van ellátva.